



Die Kommenden. Überbündische Wochenschrift der deutschen Jugend.

Autor: Edouard Rix

O něco méně známí než Ernst Niekisch jsou Werner Lass and Karl-Otto Paetel, dva atypičtí představitelé národního bolševismu, Louišem Dupeuxem označovaným za ten nejvíce fascinující proud myšlení celé konzervativní revoluce.

V srdci *Bündische Jugend* 1]

Werner Lass, narozený 20. května 1903 v Berlíně, patřil mezi lety 1916-1920 k hnutí Wandervogel a roku 1923 byl zvolen hlavou bundu Sturmvolk (odštěpenecký svaz od rakouského Wandervogel – pozn. DP), jehož část se v roce 1926 přidala k Schilljugend, kterou založil v roce 1923 slavný vůdce Freikorpsu Gerhard Roßbach. Lass se následujícího roku odtrhnul a založil Freischar Schill, 2] *bündisch* skupinu, jejímž patronem (*Schirmherr*) se brzy stal Ernst Jünger a jejíž hlavní náplní činnosti byl „boj o hranice,“ turistické výpravy a vojenský výcvik.

Od října 1927 do března 1928 redigovali Lass s Jüngerem časopis *Der Vormarsch* („Vpřed!“) založený v červnu 1927 dalším slavným, s *Freikorps*, spojeným spisovatelem, kapitánem **Ehrhardtem**. Ve snaze překročit omezující mantinely mládežnického hnutí také následně založil *Wehrjugendbewegung* neboli Branné hnutí mládeže, které se mělo stát spojením mezi „tvrdostí závazku frontového vojáka, schopností a potenciálem k úspěchu, hloubce hnutí mládeže“ a prostředkem k vytvoření nového typu člověka.

V srpnu 1928 se muži z Freischar Schill zúčastnili Celosvětového setkání mládežnických organizací v holandském Ommenu. Lass zde na sebe upozornil protestem proti „kolonizaci“ Německa a odmítnutí udělení viz ruským delegátům. Později téhož roku byl obviněn a uvězněn za účast v rolnickém povstání **Clause Heima**, jež otřásl Šlesvickem-Holštýnskem a jeho hnutí čelilo v mnoha městech zákazu.

Roku 1929 proběhla vyjednávání mezi Freischar Schill a NSDAP, která však kvůli přemrštěným požadavkům Hitlerjugend ztroskotala. V září 1929 založil Lass spolek nejstarších členů, Bund der Eidgenossen (volně: Svaz družstevníků), který rychle přijal národně bolševické pozice.

Die Kommenden a sociálně-revoluční nacionalisté

O pár měsíců později, v lednu 1930, se Werner Lass a Jünger ujali vedení týdeníku *Die Kommenden*, tehdy velmi vlivného v prostředí Bündisch Jugend. Lass do něj pravidelně přispíval.

Právě jako šéfredaktor *Die Kommenden* se setkal s další výraznou postavou národního bolševismu 30. let: Karl-Otto Paetelem. I ten pocházel z Berlína, kde se narodil 23. listopadu 1906. Podobně jako Lass začal i on jako militant v řadách Bündisch Jugend u **Deutsche Freischar** a **Bund der Köngener**. Jelikož vyšel z velice skromných poměrů, musel přerušit svá studia poté, co mu bylo kvůli jeho účasti na demonstraci proti Youngově plánu pozastaveno stipendium. Tento muž s duchem rebela byl roku 1930, kdy napsal článek pokládaný za urážku maršála Hindenburga, vyloučen také z řad Deutsche Freischar.

Jako šéf měsíčníku *Das Junge Volk* mezi lety 1928-1930 spojoval Karl-Otto Paetel ve své tvorbě národněosvobozenecský boj s bojem třídním už od roku 1929: „Všechno pro národ!... slova Augusta Winniga, podle něhož musí národněosvobozenecský boj být bojem německého dělníka, mohou vést k jedinému závěru – uznání třídního boje coby skutečnosti a dokonce jeho prosazování v zájmu celého národa... jako vítěznou cestu pro nacionalismus.“

V roce 1930 Lass s Jüngerem nabídl Paetelovi vedení *Die Kommenden*. Ten v článku vydaném v prvním čísle téhož roku vyzval, aby se publikace „stala mluvčím všech nových impulzů a myšlenek přítomných a kypících v německé mládeži, všech revolučně obrodných směrů“ a odmítla „štěkání liberalismu a reakce, jež ostatně vidíme jako své úhlavní nepřátele.“ Pevně také časopis zařadil k revolučně nacionalistickému proudu: „Vyhlášíme válku systému kapitalistického vykořisťování, který vždy bránil přetvoření proletariátu na těleso osudu Německa, uvnitř i vně německého prostoru.“

O několik měsíců později, koncem května 1930, vytvořil **Gruppe sozialrevolutionärer nationalisten** (Sociálně-revoluční nacionalistická skupina). Série článků v čísle z 27. června 1930 se *de facto* stala deklarací programu skupiny. Pro Paetela „je smyslem celé ekonomiky výhradně uspokojování potřeb národa, nikoliv bohatství nebo zisk.“ Vyzýval k „celosvětové revoluci,“ bolševismus označoval za národněosvobozené hnutí a přál si uzavření spojení Německa se Sovětským svazem, aby tak obě země společně zlomily otroctví udržované v chodu západními státy: „My sociálně-revoluční nacionalisté potřebujeme spojení se Sovětským svazem. Ve všech utlačovaných národech vidíme naše přirozené spojence – bez ohledu na rasu.“

Nacionální bolševismus a nacionální socialismus

V průběhu léta 1930 byl Paetel vytlačen z vedení *Die Kommenden* vyznavači konvenčnějších proudů nacionalismu a v lednu 1931 začal vydávat měsíčník *Die Sozialistische Nation*, v němž prosazoval národní bolševismus, třídní boj, spolupráci s KPD a vznik „Německa rad.“ Jeho ambicí bylo stát se hlasem „nemarxistického, nematerialistického sektoru socialistické fronty.“ Lass pak zřídil a od září 1932 začal i vydávat nový časopis *Der Umsturz* („Převrat“), který se měl stát orgánem „radikálních nacionalistů, socialistických radikálů a revolučních aktivistů všech tendencí“ a otevřeně se přihlásil k národnímu bolševismu. V *Převratu* vyšla i tato charakteristika: „Bolševismus nám vykreslili coby ztělesnění všeho ničivého a rozkladného. V tom případě tedy skutečně jsme národními bolševiky – právě proto, že jedinou cestou kupředu je pro národ tvůrčí destrukce“.

Události let 1930-1931, tedy odštěpení levého křídla NSDAP a „národní“ politika KDP, národně bolševickou orientaci ještě utvrdily. Hitlerova NSDAP byla podle soudu národních bolševiků příliš „zburžoaznělá.“ Lass v roce 1931 napsal: „Dnes zůstal přesvědčenému nacionalistovi v NSDAP jediný smysl – radikalizace buržoazních mas a uspíšení národního rozkladu. Nic víc.“ 4. července 1930 Otto Strasser odešel ze strany a založil *Kampfgemeinschaft Revolutionärer Nationalsozialisten* („Bojový svaz nacionálních socialistů“). I strasserité se však záhy octnuli pod palbou kritiky národních bolševiků pro svůj „socialismus do 49%“ a váhavost v otázce spojení s Ruskem.

Propast mezi národními bolševiky a levým křídlem nacionálněsocialistického hnutí se rozevírala také následkem vývoje uvnitř KPD. Její ústřední orgán *Die Rote Fahne* 24. srpna 1930 vydal „Program pro národní a sociální osvobození německého národa,“ dokument se silným důrazem na národní otázku. Komunisté se jeho pomocí snažili zradikalizovat střední třídu nacionalistickými argumenty vycházejícími z apelu na „spojení všech pracujících tříd“ proti úzké vrstvě vlastníků kapitálu. Někteří nacionalisté na ně slyšeli a naivně u komunistů hledali nacionálně bolševické tendence: Paetel zúročil své debaty s komunisty, měl projevy na jejich mítincích a v roce 1932 dokonce vyjádřil podporu komunistickému prezidentskému kandidátovi **Ernstu Thälmannovi**. Následujícího roku vydal *Národně bolševický manifest*, jehož první výtisky vytištěné 29. ledna se dostaly do distribuce v den Hitlerova nástupu k moci.

V březnu 1933 byl Werner Lass zatčen za shromažďování výbušnin a uvězněn. Po zákazu

Freischar Schill a Bund der Eidgenossen vstoupil do Hitlerjugend, což bylo mezi národně bolševickými předáky jedinečné. Roku 1934 však byl vyloučen. Paetel se po Hitlerově nástupu k moci několikrát ocitl ve vězení, aby v roce 1935 odešel do exilu, nejprve do Prahy a posléze do Skandinávie.

Poznámky:

1] „Hnutí svazové mládeže – to bylo označení pro širokou škálu organizací mládeže, které stály v opozici proti nacionálním socialistům. Byly mezi nimi jak organizace vzniklé z bývalého Wandervogelu, včetně Deutsche Freischar, ale také skautské spolky církevní i světské.“ cit. in Aleš Kapica, *Hnutí Wandervogel*, 26. listopadu 2000.

2] Ferdinand Baptista von Schill (1776-1809) byl pruský důstojník, který po porážce Pruska pokračoval se skupinou dobrovolníků, tzv. Černých husarů, v boji proti Napoleonovi. Jednotky používaly od r.1807 na čapkách symbol *Totenkopf* (lebka a zkřížené hnáty). Odznak měl symbolizovat jejich odhodlání za svoji věc zemřít. Znak se stal součástí pruské, později německé vojenské tradice. Postupně jej používaly oddíly jezdeckta, tankisté a také jednotky SS.

Článek Edouarda Rixe *Walter Lass and Karl-Otto Paetel, Two German National-Bolsheviks* vyšel na stránce Niekisch Translation Project 5. srpna 2016.